

Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Afdeling Jeugdcriminaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Brief buitenstrafrechtelijke afdoening 18+

Datum
24 januari 2025

Ons kenmerk
6067656

1. Aanleiding

Tijdens het commissiedebat Justitiële jeugd van 5 september 2024 is de Kamer toegezegd in een brief in te gaan op de vraag of een nieuwe pilot Halt 18+, met name bedoeld voor jongeren met een licht verstandelijke beperking (hierna: LVB), opportuun is. Met bijgevoegde brief doet u deze toezegging gestand. Tevens wordt ingegaan op de motie van de leden Van der Werf (D66) en Lahlah (PvdA-GroenLinks) naar aanleiding van het tweeminutendebat Justitiële jeugd op 6 november 2024, waarin wordt verzocht te onderzoeken of een verbeterde pilot georganiseerd kan worden voor de inzet van een Halt-interventie voor 18+-jongeren

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met verzending van de bijgevoegde *brief buitenstrafrechtelijke afdoening 18+* .

3. Kernpunten

1. Pilot Halt 18+ met Licht Verstandelijke Beperking (toezegging)

In 2023 is een motie van de heer Ellian (VVD) aangenomen, waarin wordt verzocht om nogmaals in gesprek te gaan met de ketenpartners over het inrichten van een nieuwe pilot waarbij first offenders van Halt-waardige feiten in de leeftijd van 18 tot 23 jaar met een diagnose LVB een Halt-afdoening kunnen kiezen.¹ In reactie op deze motie is in de brief aan de Tweede Kamer van 27 juni 2024 aangegeven dat er onvoldoende draagvlak is om een pilot te starten voor deze doelgroep. De reden hiervoor ligt voornamelijk in de uitvoerbaarheid van een dergelijke pilot voor deze specifieke doelgroep. In het commissiedebat op 5 september 2024 is gevraagd om hier nogmaals naar te kijken. Nadere bestudering van het onderwerp geeft geen aanleiding om het eerdere standpunt te herzien. In bijgevoegde brief wordt dit toegelicht.

2. Halt 18+ voor alle jongeren (motie)

Met de motie van de leden Van der Werf (D66) en Lahlah (PvdA-GroenLinks) naar aanleiding van het tweeminutendebat Justitiële jeugd op 6 november 2024, wordt verzocht te onderzoeken of een verbeterde pilot georganiseerd kan worden voor de inzet van een Halt-interventie voor 18+-jongeren.

In het licht van deze motie zijn eerder 3 scenario's aan u voorgelegd, die op 11 december 2024 met u zijn besproken.

1. De Kamer laten weten dat u een nieuwe pilot heeft onderzocht en dat u tot de conclusie bent gekomen dat het niet verstandig is deze uit te laten

¹ Kamerstukken II 2023-2024, 36261, nr.9

voeren, omdat deze tot geen andere uitkomst kan leiden dan dat het niet opportuun is Halt open te stellen voor 18+ en u de toch al onder druk staande jeugdstrafrechtketen hier niet mee wilt belasten. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- a. De huidige Halt-interventie is niet geschikt voor 18+. Een nieuwe interventie zou ontwikkeld moeten worden.
 - b. Een Halt-interventie voor 18+ past niet in het jeugdstrafrecht/adolescentenstrafrecht.
 - c. Er zijn grote uitvoeringstechnische bezwaren. Zo zal de start van een pilot leiden tot een breuk met het huidige wettelijke systeem betreffende de uitgangspunten van het adolescentenstrafrecht.
2. De Kamer laten weten dat u uitvoering gaat geven aan de motie Van der Werf/Lahlah door: 1) Halt te verzoeken om de interventie door te ontwikkelen teneinde deze te laten aansluiten bij de jongvolwassene; 2) op basis daarvan (naar verwachting medio 2025) een definitief besluit te nemen over het starten van een nieuwe pilot, waarbij ook aspecten als uitvoeringsconsequenties, juridische implicaties en politieke haalbaarheid worden meegewogen.
 3. De Kamer laten weten dat u de motie wil uitvoeren door eerst een breder onderzoek te doen naar nut/noodzaak en mogelijkheden van andere buitenstrafrechtelijke interventies voor 18+ dan Halt.

Zowel om juridische en uitvoeringstechnische redenen als vanwege de druk die nu al ligt op de jeugdstrafrechtketen is geadviseerd om voor scenario 1 te kiezen. Scenario 2 is niet geadviseerd, omdat het starten van een nieuwe pilot, waarbij de interventie eerst moet worden doorontwikkeld, veel geld en tijd in beslag neemt, terwijl nu al de inschatting gemaakt kan worden dat door de knelpunten in de uitvoering, de grote juridische implicaties en vervolgens de politieke haalbaarheid hiervan dit niet zal leiden tot een succesvolle nieuwe interventie voor jongvolwassenen.

Scenario 3 is niet op voorhand geadviseerd, omdat op ambtelijk niveau op dit moment onvoldoende duidelijk is wat het probleem is dat dient te worden opgelost. Een onderzoek hiernaar kan mogelijk nuttig zijn. Er zijn echter tot op heden geen concrete signalen die maken dat er een lacune wordt ervaren in het pallet van (buiten)strafrechtelijke interventies.

In het stafoverleg op 11 december 2024 heeft u gekozen voor het derde scenario. Als belangrijkste uitgangspunt hierbij gold de wens om toe te werken naar passende straffen en maatwerk. Er is herhaaldelijk de vraag gesteld door de Kamer om te kijken naar buitenstrafrechtelijke afdoeningen voor jongvolwassenen. Hierbij gaf u aan dat wil kijken naar wat er, ondanks juridische en uitvoeringstechnische bezwaren, wel kan. Daarbij heeft u aangegeven breder te willen kijken dan uitsluitend de leeftijdsgroep 18 tot 23 jaar en niet op voorhand uit te willen gaan van Halt als aanbieder.

In bijgevoegde brief wordt de wijze waarop u de motie ter hand gaat nemen toegelicht. Daarbij betrekken wat in het kader van het traject Straffen op maat al in kaart is gebracht inzake eventuele lacunes in het beschikbare instrumentarium binnen het sanctiestelsel en de sanctietoepassing voor volwassenen.² Daarbij is

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Afdeling Jeugdcriminaliteit

Datum
24 januari 2025

Ons kenmerk
6067656

² Kamerstukken II 2022–2023, 29 279, nr. 811

overigens geen behoefte naar voren gekomen aan een (nieuwe) buitenstrafrechtelijke interventie voor volwassenen.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Afdeling Jeugdcriminaliteit

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Datum
24 januari 2025

Ons kenmerk
6067656

- Op 5 juli 2022 heeft de toenmalig minister voor Rechtsbescherming (MRb) de Kamer geïnformeerd over het onderzoek en zijn standpunt geformuleerd om de doelgroep voor de Halt-afdoening niet uit te breiden met jongvolwassenen van 18 tot 23 jaar.³
- Op 16 oktober 2023 is een motie van de heer Ellian (VVD) aangenomen, waarin wordt verzocht om nogmaals in gesprek te gaan met de ketenpartners over het inrichten van een nieuwe pilot gericht op first offenders van Halt-waardige feiten in de leeftijd van 18 tot 23 jaar. Deze keer is gevraagd de interventie open te zetten voor jongeren met een diagnose LVB.⁴
- Door de MRb is hierover op 27 juni 2024⁵ een brief gestuurd aan de Kamer, waarin wordt toegelicht waarom hij niet overgaat tot het starten van een nieuwe pilot voor deze doelgroep.
- In het commissiedebat justitiële jeugd van 5 september 2024 is door mw. LahLah (PvdA-Groenlinks) en mw. Van der Werf (D66) gevraagd nogmaals te kijken naar overwegingen van uw voorganger, minister voor Weerwind, op de vraag of een nieuwe pilot Halt 18+, met name bedoeld voor jongeren met een LVB, opportuun is.⁶
- In het tweeminutendebat op 6 november 2024. is vervolgens door dezelfde leden een motie ingediend met het verzoek deze toezegging breder te bezien en te onderzoeken of de pilot Halt 18+ opengezet kan worden voor alle jongvolwassenen.

4.2 Financiële overwegingen

4.3 Juridische overwegingen

De motie ziet op het mogelijk maken van Halt voor jongvolwassenen (18 tot 23 jaar). Wettelijk is het op dit moment niet mogelijk om Halt toe te passen bij jongvolwassenen. Een eventuele wetwijziging heeft als consequentie dat een specifieke jeugdinterventie beschikbaar komt voor alle jongvolwassenen, ongeacht of is voldaan aan de huidige criteria voor toepassing van het adolescentenstrafrecht. Dit is dus een breuk met het tot nu toe geldende systeem. Dit maakt dat het mogelijk meer opportuun is om te kijken naar een buitenstrafrechtelijke afdoening voor de hele 18+-doelgroep. Het wijzigen van de uitgangspunten van het adolescentenstrafrecht vanwege deze ingediende motie ligt namelijk juridisch complex en ook aan de politieke haalbaarheid kan getwijfeld worden.

³ Kamerstukken II 2021/2022, 28741, nr. 87

⁴ Kamerstukken II 2023-2024, 36261, nr.9

⁵ Kamerstukken II 2023-2024, 28741 nr. 119.

⁶ Kamerstukken II 2024-2025, TZ 202409 nr. 017

4.4 Krachtenveld

1. Pilot Halt 18+ met LVB (toezegging)

De ketenpartners waarmee is gesproken zijn: Halt, OM, Politie en de Raad van de Kinderbescherming. De inhoud van de brief, die in juni 2024 aan de Kamer is gestuurd, waarin het standpunt stond opgenomen om Halt niet open te stellen voor de 18+ doelgroep met LVB, is afgestemd met bovengenoemde ketenpartners.

Datum
24 januari 2025

Ons kenmerk
6067656

2. Halt 18+ voor alle jongeren (motie)

Er was draagvlak binnen de jeugdstrafrechtketen om Halt voor jongvolwassenen open te stellen. Dit is zowel vastgesteld in de evaluatie van het Verweij-Jonker instituut als in de daaropvolgende expertsessies.

Om Halt voor jongvolwassenen mogelijk te maken (binnen het huidige wettelijke kader) zal echter gewerkt moeten worden met een wegingskader. Dit wegingskader moet de zaken selecteren waarbij een jongere als verdachte is aangemerkt en gezien zijn ontwikkeling een sanctie uit het jeugdstrafrecht passend is. Uit de pilot is gebleken dat het niet uitvoerbaar is om in deze fase met een wegingskader te werken. De ketenpartners hebben aangegeven geen voorstander te zijn voor het starten van een nieuwe pilot nu deze niet uitvoerbaar is.

Uit eerste gesprekken met de (jeugd)ketenpartners blijkt dat dat er wel draagvlak is voor een verkenning voor een bredere doelgroep.

4.5 Communicatie

4.6 Uitvoeringsconsequenties

5 Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6 Bijlagen